

Zaak C-485/19

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

25 juni 2019

Verwijzende rechter:

Krajský súd v Prešove (Slowakije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

12 juni 2019

Verzoekende partij:

LH

Verwerende partij:

PROFI CREDIT Slovakia s.r.o.

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Door een consument ingesteld beroep, waarmee hij van een crediteur de terugbetaling van 1 500 EUR, vermeerderd met rente, eist vanwege oneerlijke bedingen in een consumentenkredietovereenkomst.

Voorwerp en rechtsgrondslag van het verzoek om een prejudiciële beslissing

De Krajský súd v Prešove (rechter in eerste aanleg Prešov, Slowaakse Republiek) legt overeenkomstig artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie enkele prejudiciële vragen voor betreffende de toepassing van verjaringstermijnen, de bewijslast en de methode van conforme uitlegging in consumentenzaken in het licht van artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, het doeltreffendheidsbeginsel en de directe werking van richtlijn 2008/48.

Prejudiciële vragen

A.

I. Moeten artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „artikel 47 van het Handvest”) en het daaraan ontleende recht van de consument op een doeltreffende voorziening in rechte aldus worden uitgelegd dat zij zich verzetten tegen een wettelijke regeling – zoals § 107, lid 2, van de Občianský zákonn (Slowaaks burgerlijk wetboek) betreffende de verjaring van het recht van de consument na een objectieve verjaringsperiode van drie jaar – volgens welke het recht van de consument op terugbetaling van een uit een oneerlijk beding voortvloeiende prestatie ook verjaart wanneer de consument het oneerlijke beding niet zelf kan beoordelen en die verjaring ook ingaat wanneer de consument niet ervan op de hoogte was dat het contractuele beding oneerlijk is?

II. Indien de wettelijke regeling inzake de verjaring van het recht van de consument na een objectieve periode van drie jaar, ondanks het gebrek aan kennis bij de consument, verenigbaar is met artikel 47 van het Handvest en het doeltreffendheidsbeginsel, wenst de verwijzende rechter te vernemen:

of een dergelijke nationale praktijk, volgens welke op de consument **de bewijslast** rust om in een gerechtelijke procedure aan te tonen dat de namens de crediteur optredende personen **op de hoogte waren** van het feit dat de crediteur de consumentenrechten schendt – in casu dat zij op de hoogte waren van het feit dat de crediteur, door niet het exacte jaarlijks kostenpercentage (JKP) te vermelden, een wettelijk voorschrift schendt –, en de consument ook moet bewijzen dat zij kennis hadden van het feit dat in dat geval sprake is van een renteloze lening en de crediteur, door rente te innen, zich ongerechtvaardigd verrijkt, in strijd is met artikel 47 van het Handvest en met het doeltreffendheidsbeginsel?

III. Indien het antwoord op de onder A, punt II, vermelde vraag ontkennend luidt, ten aanzien van welke personen – waaronder de bestuurders, de vennoten of de handelsvertegenwoordigers van de crediteur – moet de consument dan aantonen dat zij op de hoogte waren van de onder A, punt II, genoemde feiten?

IV. Indien het antwoord op de onder A, punt II, vermelde vraag ontkennend luidt, welk **niveau** van kennis volstaat dan om het doel te bereiken, namelijk **het leveren van het bewijs van de opzet** van de leverancier om de betrokken regeling betreffende de financiële sector te schenden?

B.

I. Staan de werking van de richtlijnen en de relevante rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie ter zake, zoals [de arresten] Rasmussen, C-441/14, EU:C:2016:278; Pfeiffer, C-397/01–C-403/01, EU:C:2004:584, punten 113 en 114; Küçükdeveci, C-555/07, EU:C:2010:21, punt 48; Impact, C-268/06, EU:C:2008:223, punt 100; Dominguez, C-282/10, punten 25 en 27, en Association de médiation sociale, C-176/12, EU:C:2014:2, punt 38, in de weg aan

een dergelijke nationale praktijk, waarbij de nationale rechter tot de conclusie komt dat een Unierechtconforme uitlegging mogelijk is, zonder enige uitleggingsmethode toe te passen en zonder degelijke motivering?

II. Indien de rechter, nadat hij uitleggingsmethodes – zoals met name de teleologische uitlegging, de authentieke uitlegging, de historische uitlegging, de systematische uitlegging en de logische uitlegging [de a-contrario-redenering en de methode van de reductio ad absurdum (het bewijs uit het ongerijmde)] – en het nationale recht in zijn geheel heeft toegepast om het in artikel 10, lid 2, onder h) en i), van richtlijn 2008/48 (hierna: „richtlijn”) gestelde doel te bereiken, tot de conclusie komt dat de Unierechtconforme uitlegging tot een situatie contra legem leidt, kan dan – door bijvoorbeeld een vergelijking te maken met de relaties in geval van discriminatie of de bescherming van werknemers – aan voornoemde bepaling van de richtlijn directe werking worden toegeschreven ter bescherming van ondernemers tegen consumenten in het kader van kredietrelaties en kan dan de met het Unierecht strijdige wetsbepaling buiten toepassing worden gelaten?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht en rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie

Artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie

Richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van richtlijn 87/102/EEG van de Raad

Arresten van het Hof van Justitie in de zaken *Oceáno Grupo Editorial en Salvat Editores*, C-240/98–C-244/98; *Pfeiffer*, C-397/01–C-403/01, EU:C:2004:58; *Impact*, C-268/06, EU:C:2008:233; C-89/08 P, EU:C:2009:742; *Dominguez*, C-282/10, EU:C:2012:27; *Association de médiation sociale*, C-176/12, EU:C:2014:2; *CA Consumer Finance SA/Ingrid Bakkaus*, C-449/13, EU:C:2014:2464; *Ernst Georg Radlinger en Helena Radlingerová*, C-377/14, EU:C:2016:283; *Rasmussen*, C-441/14, EU:C:2016:278; in de gevoegde zaken *Francisco Gutiérrez Naranjo e.a.*, C-154/15, C-307/15 en C-308/15, EU:C:2016:980, en in de zaken *Home Credit Slovakia a.s./Klára Bíroová*, C-42/15, EU:C:2016:842; *Cresco Investigation*, C-193/17, EU:C:2019:43, en *Mariusz Pawlak*, C-545/17, EU:C:2019:260

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht en nationale rechtspraak

§ 107, leden 1 en 2, van de *Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb.* (Slowaaks burgerlijk wetboek, wet nr. 40/1967)

§ 15 en § 16 van de *Trestný zákon č. 300/2005 Z.z.* (Slowaaks strafwetboek, wet nr. 300/2005)

§ 2, lid 2, van de Civilný sporový poriadok, zákon č. 160/2015 Z.z. (Slowaaks wetboek van burgerlijke rechtsvordering, wet nr. 160/2015)

§ 9 en § 11 van de zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (wet nr. 129/2010 inzake consumentenkredieten en andere kredieten en leningen voor consumenten en tot wijziging van bepaalde andere wetten), in de versie die tot 1 mei 2018 van kracht was

Arrest van de Najvyšší súd Slovenskej republiky (hoogste rechterlijke instantie van de Slowaakse Republiek) van 18 oktober 2018, zaaknummer 1Cdo 238/2017

Arrest van de Najvyšší súd Slovenskej republiky van 22 februari 2018, zaaknummer 3 Cdo 146/2017

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure

- 1 Op 30 mei 2011 sloot LH (hierna: „verzoeker”) een consumentenkrediet met de vennootschap PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o. (hierna: „verweerster”). Het ging om een lening van 1 500 EUR met een rentevoet van 70 % en een jaarlijks kostenpercentage (JKP) van 66,31 %, waarbij verzoeker 3 698, 40 EUR binnen vier jaar integraal diende terug te betalen door 48 maandelijkse termijnen van telkens 77,05 EUR te voldoen. Reeds op de eerste dag van de leenverhouding bracht verweerster ten aanzien van verzoeker een commissie van 367, 49 EUR in rekening vanwege de mogelijkheid om de aflossingen op te schorten, hoewel het niet zeker was dat verzoeker in de toekomst van die mogelijkheid gebruik zou maken. Verzoeker ontving dus niet 1 500 EUR, maar slechts 1 132, 51 EUR, met andere woorden een lening die 24 % lager lag dan het overeengekomen bedrag.
- 2 Bij de sluiting van de overeenkomst ontving verzoeker geen informatie over het werkelijke JKP. De leningstermijnen waren in de overeenkomst niet gedetailleerd opgegeven door opsplitsing in een kapitaalgedeelte en een gedeelte voor de rente en andere kosten, wat in strijd was met de destijds toepasselijke versie van § 9, lid 2, onder k), van wet nr. 129/2010 op het consumentenkrediet, waarbij die gedetailleerde opgave tot 1 mei 2018 was vereist.
- 3 Op 9 november 2016 heeft het Hof van Justitie in zaak C-42/15 evenwel verklaard dat die wetsbepaling, die in die gedetailleerde opgave van de leningstermijnen voorzag, in strijd was met richtlijn 2008/48. De Slowaakse wetgever heeft die wetgevende lacune verholpen en heeft met ingang van 1 mei 2018 die problematische wetsbepaling gewijzigd.
- 4 Verzoeker heeft de lening terugbetaald en heeft 3 698,40 EUR aan verweerster betaald.
- 5 Op 2 februari 2017 vernam L.H. van een advocaat dat hij door toedoen van verweerster schade had geleden daar zij oneerlijke bedingen had gebruikt en hem

niet correct had ingelicht over het JKP. Op 2 mei 2017 heeft L.H. een rechtsvordering ingesteld.

- 6 Verzoeker vordert de terugbetaling van de commissie daar volgens het Slowaakse recht de onjuiste vermelding van het JKP onder andere wordt bestraft met het verlies van het recht van de crediteur op de commissie.
- 7 Verweerster stelt, in de procedure voor de nationale rechter, dat verzoekers recht is verjaard.

Korte uiteenzetting van de motivering van de prejudiciële verwijzing

- 8 Wat de onder punt A vermelde prejudiciële vraag betreft, blijkt volgens de nationale rechter bij de overhandiging van de overeenkomst een onjuist JKP te zijn vermeld en een oneerlijke commissie te zijn aangerekend.
- 9 De exceptie van verjaring kan volgens het Slowaakse recht worden opgeworpen mits het recht uit hoofde van ongerechtvaardigde verrijking binnen een objectieve verjaringstermijn van twee jaar geldend wordt gemaakt. Die termijn loopt vanaf het tijdstip waarop verzoeker kennis heeft gekregen van het feit dat sprake is van ongerechtvaardigde verrijking. Volgens de nationale rechter heeft verzoeker die termijn gerespecteerd en heeft hij zijn vordering tijdig ingesteld.
- 10 Naast die objectieve termijn bestaat er ook een objectieve termijn om dat recht geldend te maken. Indien de ongerechtvaardigde verrijking berust op opzet, verjaart dat recht na tien jaar, te rekenen vanaf de dag waarop de ongerechtvaardigde verrijking heeft plaatsgevonden. Indien de ongerechtvaardigde verrijking het gevolg is van onachtzaamheid, verjaart dat recht binnen drie jaar, te rekenen vanaf het tijdstip waarop de ongerechtvaardigde verrijking zich heeft voorgedaan.
- 11 De nationale rechter verklaart dat hij overeenkomstig het nieuwe wetboek van burgerlijke rechtsvordering gebonden is aan de vaste beslissingspraktijk van de Najvyšší súd Slovenskej republiky. Volgens het arrest van de Najvyšší súd Slovenskej republiky van 18 oktober 2018 dient de consument te bewijzen of de verjaringstermijn van tien jaar dan wel die van drie jaar van toepassing is. Indien laatstgenoemde termijn van toepassing is, moet de consument allereerst nauwkeurig het tijdstip bepalen waarop de verrijking heeft plaatsgevonden en vervolgens aantonen dat de crediteur de intentie had (kennis- en wilselement) een vermogensvoordeel ten nadele van de consument te verwerven. Voor de beoordeling van de verantwoordelijkheid (het kennis- en wilselement) moeten de strafrechtelijke beginselen naar analogie worden toegepast. Als de consument de intentie van de crediteur niet aantoont, is de driejarige termijn van toepassing.
- 12 Het is voor de nationale rechter evenwel niet duidelijk welke ernst van schending van het recht dient te worden bewezen. In dat verband verklaart hij dat het voor verzoeker zo goed als onmogelijk is om ten minste aan te tonen dat verweerster

indirect de intentie had om de regels inzake het consumentenkrediet te schenden en dat hij in dat geval ervan op de hoogte was dat hij zich ten nadele van verzoeker zou verrijken. Zo is het evenmin duidelijk of die intentie moet worden aangetoond ten aanzien van de bestuurders, de vennoten of de handelsvertegenwoordigers van verweerster.

- 13 Dienaangaande verwijst de nationale rechter naar het arrest van het Hof in zaak CA Consumer Finance SA/Ingrid Bakkaus, C-449/13, EU:C:2014:2464, waarin het heeft geoordeeld dat het Unierecht zich verzet tegen een nationale regeling volgens welke op de consument de bewijslast rust van de niet-nakoming van de verplichtingen om passende informatie aan de consument te verstrekken en diens kredietwaardigheid te beoordelen. Ten opzichte van bovengenoemd geval is het voor de Slowaakse consument verreweg veel moeilijker om het bewijs van opzettelijk gedrag van de crediteur te leveren.
- 14 Aangaande de beperking in de tijd van de uitoefening van het recht van de consument preciseert de nationale rechter dat het Hof van Justitie in de gevoegde zaken Gutiérrez Naranjo e.a., C-154/15, C-307/15 en C-308/15, EU:C:2016:980, heeft geoordeeld dat richtlijn 93/13/EEG zich verzet tegen nationale rechtspraak volgens welke de terugbetalingsplicht die voortvloeit uit het in rechte vastgestelde oneerlijke karakter van een beding in een overeenkomst in de tijd wordt beperkt tot enkel de bedragen die na de uitspraak van de beslissing waarbij in rechte het oneerlijke karakter ervan is vastgesteld, met toepassing van dat beding onverschuldigd zijn betaald.
- 15 De nationale rechter vraagt zich af of de voornoemde nationale beslissingspraktijk, die in het onderhavige geval in feite tot de toepassing van de objectieve verjaringstermijn van drie jaar leidt en tot gevolg heeft dat het recht van de niet-geïnformeerde consument dermate wordt verzwakt dat hij zijn recht verliest, in overeenstemming is met het recht op een doeltreffende voorziening in rechte en het beginsel van een eerlijk proces, zoals bepaald in artikel 47 van het Handvest, en met het beginsel van doeltreffendheid van het Unierecht.
- 16 Wat de onder punt B vermelde prejudiciële vraag betreft, die betrekking heeft op de methodes ter uitlegging van het oorspronkelijke § 9, lid 2, onder k), van wet nr. 129/2010, volgens welke de leningstermijnen gedetailleerd moeten worden opgegeven op basis van een opsplitsing in een kapitaalgedeelte en een gedeelte inzake de rente en andere kosten, wijst de nationale rechter erop dat de Najvyšší súd Slovenskej republiky op 22 februari 2018 heeft beslist dat in oude zaken die van vóór de wijziging van die wet dateren, de conforme uitlegging moest worden toegepast. Volgens dat arrest moet het genoemde § 9, lid 2, onder k), van wet nr. 129/2010 aldus worden uitgelegd dat het niet de verplichting oplegt om de voor elk onderdeel (dat wil zeggen kapitaal, rentevoet en andere kosten) specifieke informatie te verstrekken, maar enkel verplicht om de informatie betreffende de uit kapitaal, rente en andere kosten bestaande termijnen in alomvattende zin te verschaffen.

- 17 De nationale rechter is van oordeel dat uit het voornoemde arrest niet duidelijk blijkt welke uitleggingsmethodes de Najvyšší súd Slovenskej republiky heeft gehanteerd en hoe het tot de conclusie van een conforme uitlegging is gekomen. Volgens de nationale rechter zou zulk een conforme uitlegging van de betrokken bepaling tot een uitlegging contra legem leiden. Het zou een oplossing kunnen zijn om die bepaling buiten toepassing te laten, maar dat houdt geen rekening met het feit dat de zaak betrekking heeft op belangrijke sociale relaties zoals discriminatie (arrest van het Hof in de zaak Rasmussen, C-441/14, EU:C:2016:278) of een bedreiging voor de gezondheid van werknemers (arrest van het Hof in de zaak Pfeiffer, C-397/01–C-403/01, EU:C:2004:58). De nationale rechter vraagt zich af of ter bescherming van ondernemers die voor een inkomen zorgen, directe werking aan richtlijn 2008/48 zou kunnen worden toegeschreven, aangezien dat zou indruisen tegen de rechtszekerheid van consumenten, die mochten vertrouwen op de bewoordingen van die wet.

WERKDOCUMENT